1858. N°. 133.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG 5 NOVEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 4 November.

Door Z. M. den koning is tot burgemeester dezer gemeente benoemd mr. D. Tieboel Siegenbeek, thans officier van justitie bij de arrondissements-regtbank alhier.

— Bij kon. besluit van 31 Oct. is aan J. A. Kolff, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als 2de luitenant bij de dienstdoende schutterij alhier, wegens verandering van woonplaats.

— Wij vernemen, dat in de zitting der vereenigde vergadering van Rijnland, op 23 Oct. jl. gehouden, ter tafel is gebragt een request van mr. P. L. F. Blussé, waarbij hij verzoekt, dat de vergadering art. 20 van het in de zitting van 21 Sept. jl. aangenomen Reglement van Orde in dier voege wijzige, dat de ingelanden steeds tot bijwoning der zittingen dier vergadering toegelaten zullen worden, behoudens uitzondering voor de behandeling van eenig bepaald onderwerp door de meerderheid te maken. De requestrant herinnert daarbij, dat hij in de zitting van 21 Sept. jl., als hoofdingeland-plaatsvervanger den hoofdingeland van zijn distriet vervangende, op hetzelfde art. een amendement voorstelde, helgeen strekte om, behoudens gelijke uitzondering, de zittingen in het openbaar te houden, zijnde zulks, naar zijn inzien, noodig zoowel om aan het nieuwe regeringsstelsel goede werking te verschaffen, als om aan het bestuur het vertrouwen der ingelanden en daardoor kracht te verzekeren; dat de door hem voor dat voorstel aangevoerde gronden geene wederspraak in de vergadering vonden, doch dat er slechts twee met elkander strijdige nevengronden aangevoerd werden, welke tot afstemming door 11 van de 20 stemmen schijnen te hebben geleid, namelijk: 1°. de meening dat toch van de openstelling der deuren geen gebruik zou worden gemaakt, en 2°. de vrees, dat van haar een te veelvuldig gebruik gemaakt zou worden, namelijk ook door hen, die geen ingelanden zijn, en mitsdien geacht moeten worden geen belang bij de te behandelen zaken te hebben. Hij geeft daarbij verder te kennen, dat de aanleiding tot laatstgenoemde vrees zeer goed schijnt weggenomen te kunnen worden zonder aan het nut der openbaarheid te schaden, en wel door den toegang tot de vergadering alleen open te stellen voor de ingelanden; — dat eene wijziging van zijn vroeger voorstel in dien geest schijnt te strooken zoowel met het verlangen der voorstemmers als met dat van een deel der tegenstemmers; — en dat hij, geen lid der vergadering zijnde, maar slechts als plaatsvervanger geroepen om een lid bij diens afwezigheid te vervangen, gemeend heeft gebruik te moeten maken van het regt, dat aan hem, gelijk aan ieder gewoon ingeland toekomt, om de vergadering te verzoeken art. 20 van het reglement van orde in dien geest te wijzigen; hetzij overeenkomstig eene door hem aangegeven redactie van dat art. hetzij overeenkomstig zoodanige andere als de vergadering beter mogt achten. De vergadering heeft de behandeling van dit onderwerp bij gebrek aan tijd tot de eerstvolgende zitting uitgesteld.

— Gisteren avond vereenigden zich eenige leerlingen der bouwkundige school van het alhier gevestigde genootschap *Mathesis Scientiarum Genitrix* in de vergaderkamer van het bestuur, ten einde, gelijk dit vroeger door het bestuur was geschied, aan den hoofdonderwijzer in de bouw- en doorzigtkunde, den heer J. W. Schaap, een blijk van belangstelling te geven in het voorregt dat hem op den 14den Oct. jl. te beurt viel, van gedurende 25 jaren met het onderwijs in die vakken te zijn belast. Hunne hartelijke en ongekunstelde taal, bij monde van den jongeling H. de Vroede, maakte een aandoenlijken indruk op den onderwijzer en op hen die daarbij tegenwoordig waren, omdat zij getuigde van de hoogachting en innige verkleefdheid, waarmede de leerlingen ten zijnen aanzien vervuld waren; terwijl tot een blijvende herinnering een smaakvol geschenk in zilver met een toepasselijk opschrift namens al de leerlingen dier school den ijverigen en bekwamen man werd aangeboden.

— In den nacht van Dingsdag op Woensdag, omstreeks half 2 ure, ontstond alhier brand ten huize van den varkenslagter F. Halderiet, in de Maarsmansteeg, en wel in het achterste gedeelte der woning, alwaar eene groote hoeveelheid turf lag opgestapeld. De brandweer was ook nu weder terstond op de been en het mogt haar na eenige inspanning gelukken den brand te stuiten. Gelijk reeds meermalen het geval is geweest, zag men ook bij deze gelegenheid een aantal studenten ijverig deelnemen aan de werkzaamheden der spuitgasten.

— In ons vorig nommer meldden wij dat het in de *afgeloopen maand* juist 25 jaren geleden was dat prof. Geel de betrekking van eersten bibliothecaris aanvaardde. Wij haasten ons mede te deelen dat de aanvaarding in *de maand November* plaats had. Doch het was in de maand October, en wel die van 1822, dat de heer Geel de betrekking van tweeden bibliothecaris aanvaardde, in welken rang hij aan den bibliothecaris prof. van Voorst was toegevoegd.

— De commissie in Zuidholland tot het afnemen van de examens, volgens de wet op het lager onderwijs, heeft hare tweede zitting, sedert de invoering der nieuwe wet, gehouden van 25 Oct. tot en met 2 Nov.

De uitslag is geweest als volgt: *A.* In de vakken van het gewoon lager onderwijs: hoofdonderwijzers (11 candidaten), toegelaten 8; hoofdonderwijzeressen (2 cand.), 1 toeg.; hulponderwijzers (50 cand.), toeg. 28; hulponderwijzeressen (12 cand.), toeg. 9. *B.* In de vakken van het meer uitgebreid lager onderwijs: *a.* voor het onderwijs in de beginselen der kennis der levende talen: in de Fransche taal: onderwijzers (29 cand.), toeg. 18; onderwijzeressen (8 cand.), toeg. 6; in de Engelsche taal: onderwijzers (10 cand.), toeg. 4; onderwijzeressen (2 cand.), toeg. 1; in de Hoogduitsche taal: onderwijzers (8 cand.), toeg. 5; onderwijzeressen (5 cand.), toeg. 2; *b.* voor het onderwijs in de beginselen der wiskunde: onderwijzers (30 cand.), toeg. 16; *c.* voor het onderwijs in de landbouwkunde: onderwijzers (2 cand.), toeg. 1; *d.* voor het onderwijs in het teekenen: onderwijzers (1 cand.), afgewezen 1; *e.* voor het onderwijs in de handwerken voor meisjes: onderwijzeressen (2 cand.), toeg. 2. *C.* Voor het verder voortgezet onderwijs, volgens art. 72 der wet: *a.* in de levende talen: Fransch: onderwijzers (7 cand.), toeg. 3; onderwijzeressen (1 cand.), afg. 1; Engelsch: onderwijzers (1 cand.), toeg. 1; onderwijzeressen (1 cand.), afg. 1; Hoogduitsch: onderwijzeressen (1 cand.), afg. 1; Italiaansch: onderwijzers (1 cand.), toeg. 1; *b.* wiskunde: onderwijzers (2 cand.), afg. 2; *c.* natuurkunde: onderwijzers (2 cand.), toeg. 2.

Ten opzigte van het examen der hulponderwijzers wordt aangemerkt, dat hoewel de verhouding tusschen het getal der toegelatene en der afgewezene gunstiger is geweest dan in Junij, dit examen echter geen bewijzen van vooruitgang heeft opgeleverd. Vooral liet de kennis der geschiedenis bij de meesten veel te wenschen overig; velen hadden van geene andere geschiedenis dan van die des Vaderlands eenig werk gemaakt, ook met de taalstudie was het te dikwerf slecht gesteld. Daarentegen mag het niet onvermeld blijven, dat onderscheidene der candidaten zeer voldoende blijken gegeven hebben van bekwaamheid in de vakken, waarvan de kennis thans gevorderd wordt. Vooral in de eerste beginselen van de kennis der natuur streefden sommigen hen op zijde, die zich voor het examen tot hoofdonderwijzer hadden aangemeld.

Het examen voor het verkrijgen der acte als hoofdonderwijzer was verre van onbevredigend, vooral als men bedenkt, dat de leeftijd der candidaten die is, waarop hier te lande de geschiktheid tot zelfontwikkeling eerst pleegt aan te vangen. Doch het is betreurenswaardig, dat zelfs bij hen zich nog de gebreken openbaarden, die aan zoo velen der hulponderwijzers te verwijten zijn; veelal faalden zij in de taalkundige ontleding, omdat zij geen helder begrip hadden van de beteekenis der woorden *enkelvoud*, *meervoud*, *naam*, *trap*, *wijs*, *tijd*, *persoon* enz. Bij het onderzoek naar hunne kennis in het gewigtige vak van *onderwijs en opvoeding* bleek het te dikwijls, dat zij, ja gewoon waren om eene goede leerwijze te volgen, doch zonder er de gronden van te kennen. Veel liet ook hetgeen zij van de verhevener kennis der taal wisten te wenschen over: velen konden geen dichtstuk behoorlijk voorlezen, omdat zij met de versmaat onbekend waren, en dus *korte* lettergrepen *lang* uitspraken. Hunne bekendheid met de voornaamste voortbrengselen van onze letterkunde was ook zeer gering; het bleek maar al te zeer, dat de meesten nooit een klassiek werk geheel gelezen hadden, maar hunne wetenschap uit bloemlezingen hadden bijeenvergaderd.

Even als de vorige maal was het examen in de vreemde talen het minst bevredigend van allen: vooral was er onder hen, die zich voor het verkrijgen der acte voor het onderwijs in de Fransche taal hadden aangemeld, een groot gemis aan juiste schatting van hunne eigene kennis te bespeuren. Ook bij de examina in de Engelsche taal is het maar al te zeer gebleken, dat velen zich geen denkbeeld gevormd hadden van hetgeen de onderwijzer omtrent het taaleigen en de taalregels behoort te weten, om zijne leerlingen op het verschil tusschen de taal, die zij kennen en die zij moeten leeren, opmerkzaam te maken.

Het examen in de wiskunde heeft niet de gunstige uitkomsten gehad, die het vorige had opgeleverd. Zij, die voor het onderwijs in de beginselen zijn onderzocht, hebben, in het algemeen gesproken, meer blijken van bekwaamheid in de meetkunde dan in de algebra gegeven.

Voor het geven van verder voortgezet onderwijs in de natuurkunde is het examen zeer bevredigend geweest.

— Door den minister van oorlog is bepaald, dat de officieren van gezondheid van de regimenten infanterie wederom dit jaar in het paardrijden zullen worden geoefend. Gemelde oefeningen zullen aanvangen den 15den dezer en eindigen den 1sten April 1859.

— Uit Haamstede (Zeeland) wordt gemeld dat Vrijdag ll. aldaar de bemanning aankwam van een Engelsch vaartuig, de *Australia*, met steenko-

len van New-Castle naar Rotterdam bestemd, en op de plaat genaamd het Nieuwe Zand verongelukt. Toen de hoop op het behoud van het schip vervlogen was, begaven zij zich in de sloep, terwijl zij kort daarna het schip eensklaps in de diepte zagen wegzinken, waarvan een der matrozen, wiens beide beenen, door een' slag van den ankerketting, gebroken waren, broeder van een der geredden, jammerlijk zijn graf in de golven moest vinden. Een ander der ongelukkigen was aan het aangezigt, een derde aan een der armen zwaar gewond; allen waren door hunne inspanning zeer vermoeid en pijnlijk. Volgens hun verhaal, was op weinig afstands van hen een ander schip in dreigend gevaar, en werd door hen het menschlievend besluit genomen, om derwaarts heen te roeijen en hulp en redding te schenken. Door den woedenden storm niet tegen de hooge branding kunnende oproeijen, moesten zij, ook om eigen leven te redden, van hun plan afzien, en spoedig daarna ging ook dat vaartuig te gronde, terwijl de bemanning, sterk 10 man, vermoedelijk door een loodskotter werd gered.

— Door den gemeenteraad van 's Hertogenbosch is afwijzend beschikt op een verzoek van den heer I. de Booy, tot opgraving der straten, ten einde in staat te zijn de vereischte gaspijpen te leggen, als zijnde tot de oprigting eener gasfabriek aldaar geoctrooijeerd; die afwijzing is gedaan, uit hoofde het gemeentebestuur, bij de oprigting der eerste gasfabriek, zich verbonden heeft, om in dertig jaren aan niemand daartoe vergunning te verleenen. Men verneemt, dat de adressant zich in hooger beroep zal begeven, en is verlangend naar de uitspraak, vooral met betrekking tot de vragen, in hoe verre het gemeentebestuur eigenaar is van de straten, en in hoe verre het bij magte is, die te bezwaren.

— In het voorloopig verslag van hoofdstuk VI (*Herv. eeredienst*) der staatsbegrooting voor 1859 wordt gezegd dat in al de afdeelingen der tweede kamer op nieuw het vraagpunt is behandeld of het behoud van afzonderlijke eerediensten noodzakelijk of wenschelijk was. Ook nu waren de gevoelens daarover zeer uiteenloopend. Eenige leden wenschten te weten, hoe het tegenwoordige ministerie denkt over de reserves, onder welke bij het kon. besluit van 23 Maart 1851 het algemeen reglement voor de hervormde kerk is goedgekeurd, en of deze reserves nog als van kracht moeten worden beschouwd. Ook meende men der regering in bedenking te moeten geven, of in het belang van de zelfstandigheid der kerkelijke gemeenten de staat niet eens vooral vaarwel behoorde te zeggen aan de uitoefening van zijnentwege, in welken vorm dan ook, van collatie-regten bij de hervormde kerk. Evenzoo werd gevraagd, welk stelsel de regering met opzigt tot het voortdurend verleenen van jaarwedden aan Waalsche predikanten aankleeft, bij het ontstaan van vacatures bij zoodanige kerkelijke gemeenten, die niet geacht kunnen worden behoefte aan de vervulling der predikantsplaats te hebben. Rekent de regering zich in dit opzigt steeds door het bekende arrest van den hoogen raad van 1848 gebonden?

Ten opzigte van hoofdstuk VII (*R. C. eeredienst*) werd de aandacht gevestigd op de verhooging, die dit hoofdstuk der begrooting jaar op jaar ondergaat. Blijkens de memorie van toelichting is die verhooging vooral ook het gevolg van het voortzetten der regeling van de parochiale inrigting der diocesen en van de daarmede gepaard gaande bepaling der jaarwedde van de dienstdoende geestelijken op het normaal bedrag. Er wordt bijgevoegd, dat in 't vervolg voor deze regeling nog *f* 13,000 meer zal noodig zijn. Dit gaf aanleiding tot de vraag, of de hier bedoelde normale jaarwedden eenzijdig door de roomsch-katholieke kerkhoofden, dan wel met medewerking en toestemming der regering zijn vastgesteld.

's GRAVENHAGE, 4 November.

Z. M. heeft den heer P. J. Schumacher, commies bij het depart. van marine, benoemd tot ridder der orde van de Eikenkroon.

— Tot burgemeester der gemeenten Muiden en Weespercarspel is benoemd de heer C. Lamaison.

— Z. K. H. de prins van Oranje heeft heden aan verschillende autoriteiten gehoor verleend.

— Heden middag heeft er bij den heer staatsraad-commissaris des konings dezer provincie een groot diner plaats gehad, dat door de ministers van justitie, oorlog en herv. eeredienst, en eenige leden der prov. staten werd bijgewoond.

— Heden is een aanvang gemaakt met het afnemen van het examen door de commissie uit het prov. geregtshof in Zuidholland, voor de betrekking van candidaat-notaris. Er hebben zich 9 adspiranten aangemeld.

— Door den jongsten storm hebben de visschers-vaartuigen van Scheveningen veel geleden. Onderscheidene bommen zijn teruggekeerd met verlies van een groot aantal netten.

— In de zitting der prov. staten van Zuidholland van Dingsdag heeft de voorzitter de ontvangst medegedeeld van een brief van mevr. de douairière van Limburg Stirum, houdende mededeeling van het overlijden van haren echtgenoot, lid der Staten. Bij de mededeeling van dezen brief, aldus sprak de voorzitter, zullen de leden dezer vergadering zeker met mij een gevoel van diep leedwezen ondervinden over het treurig verlies. Het vertrouwen, de blijken van liefde, de achting aan zijne nagedachtenis gebragt in de stad, aan welker hoofd hij door het vertrouwen des konings was geplaatst, is eene welverdiende hulde aan zijne trouw en naauwgezetheid, aan zijne eerlijkheid en ingenomenheid. Ook in deze vergadering was hij hooggeacht en bemind en een verdienstelijk medelid. Ik geloof dus een pligt te vervullen, met het leed te betuigen, dat wij allen over zijn verlies gevoelen.

Gisteren is in behandeling genomen het rapport der commissie tot onderzoek van het ontwerp-reglement voor het fonds van weduwen en nagelaten kinderen van hoofdonderwijzers bij de openbare scholen van lager onderwijs in Zuidholland. Door de commissie is ingetrokken haar voorstel op art. 1, om dit reglement ook van toepassing te maken op de bijzondere onderwijzers; ook de algemeene toelating der hulponderwijzers werd verworpen. De 1e afdeeling van het reglement werd in deze zitting afgedaan. Art. 1 luidt nu aldus: Tot deelneming in het fonds zijn geregtigd alle wettig aangestelde hoofdonderwijzers aan de openbare lagere scholen in de provincie Zuidholland, mitsgaders de hulponderwijzers, welke krachtens art. 20 der wet van 13 Aug. 1857 aan het hoofd eener openbare school zijn gesteld.

In de zitting van heden heeft de voorzitter kennis gegeven, dat Z. M. de koning heeft verklaard, bereid te zijn om op Zaturdag aanst., ten half elf ure, de commissie uit de staten te ontvangen. Hierop werd overgegaan tot de verdere behandeling van bovengenoemd ontwerp-reglement, waarvan de verschillende artikelen werden aangenomen, met uitzondering van het laatste artikel, waaromtrent de stemmen staakten. De beslissing over het geheele reglement is dus verdaagd tot morgen. Voorts zijn zonder beraadslaging 53 ontwerpen voor bijzondere polderreglementen goedgekeurd.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 2 November.

Gisteren was de geheele stad weder in eenen zoo digten mist gehuld, dat men in de winkels en de openbare gebouwen licht moest branden.

— Het Britsche zendeling-genootschap brengt thans een bijzonder fonds bijeen voor de evangelieprediking in China; het heeft daarvoor reeds eenige belangrijke bijdragen van voorname personen ontvangen.

— Omtrent het springen van het kruidmagazijn te Havanah verneemt men thans uitvoerige bijzonderheden. Met het depôt van 150,000 ℔ buskruid, dat in het tuighuis aanwezig was, zijn eenige honderde met schroot gevulde houwitsers, een groot aantal bommen, kogels en vuurpijlen in de lucht gevlogen, waardoor een ontzettende schok werd te weeg gebragt. Gedurende verscheidene oogenblikken dwarlden de kogels met de duizende overblijfselen van de gebouwen en de verscheurde ledematen der ongelukkige slagtoffers van deze ramp, in de lucht rond, om daarna op verbazend verren afstand neergeworpen te worden. Men kan zich daarvan een denkbeeld vormen door het feit, dat de ontzielde ligchamen van drie koelies teruggevonden zijn in de onmiddelijke nabijheid van het fort Atares, dat een vierde uur van de plaats des ongeluks verwijderd ligt. 28 lijken zijn onder de puinhoopen gevonden; het aantal gekwetsten bedroeg 105, waarvan 4 zijn overleden. De nieuwe suiker-entrepôts waren in de onmiddelijke nabijheid van het tuighuis opgebouwd; meer dan 300 arbeiders, voor het meerendeel koelies, waren in die entrepôts werkzaam op het oogenblik dat de ontploffing plaats had; van daar, dat het aantal gekwetsten zoo groot is. De wacht in het tuighuis was 16 man sterk; slechts vier daarvan zijn, zwaar gekwetst, nog in leven. De 20 gebouwen, die tot suiker-entrepôt dienden, zijn geheel vernield. De schok heeft ook zulke verwoestingen in de gasfabriek aangerigt, dat drie maanden noodig geacht worden om de schade te herstellen, zoodat de stad in al dien tijd van gazlicht verstoken zal zijn. Bijna al de huizen der wijk, waarin het ongeval plaats had, zijn in meerdere of mindere mate beschadigd; sommige zijn geheel ingestort.

— In berigten van de Kaap de Goede Hoop wordt de verzekering gegeven, dat het aan den gouverneur, den heer Gray, gelukt is den vrede tusschen den Oranje-Vrijstaat en de Kaffers te herstellen.

— Van Amoy (China) wordt den 5den Sept. ll. geschreven, dat de Engelsche bark *Richard Battersby*, in ballast van Shanghae naar Amoy bestemd, bij vergissing in Howestow Baai, ongeveer 15 mijlen van Amoy, binnengeloopen, het ongeluk had op de Thaliabank te stranden. Aldaar werd het schip door zeeroovers overvallen, die drie man der equipage ombragten en anderen kwetsten, onder welke laatsten de kapitein en de eerste stuurman behoorden. De stuurman was niet buiten gevaar. Het gelukte den in het leven gebleven schepelingen hunne vervolgers te ontkomen, en zij hebben Amoy kunnen bereiken. Het schip zou voorts uitgeplunderd en stuk geslagen zijn.

FRANKRIJK.

PARIJS, 2 November.

Men verzekert dat de heer de Thouvenel als gezant te Konstantinopel zal aftreden en vervangen worden door den heer Benedetti, hoofd-ambtenaar bij het ministerie van buitenl. zaken.

— De generaal de Salles is aan de gevolgen zijner wond, die hij in de worsteling met zijnen krankzinnigen broeder had bekomen, overleden.

— Als tegenhanger van de zaak van den Israëliet Mortara te Bologne wordt het volgende gemeld. De kinderen van een Israëliet, die in de zooveel gerucht gemaakt hebbende zaak van Péchard werd veroordeeld, waren in een gestigt te Caen geplaatst, alwaar zij gedoopt en door liefdadige zusters onderwezen werden. De opperrabbijn, hiervan onderrigt, heeft daarop de opmerkzaamheid der regering gevestigd, en verzocht om de kinderen van Gugenheim van daar naar een Israëlitisch huis over te brengen. De regering heeft terstond bevolen dat aan het verlangen van den opperrabbijn moest voldaan worden, hoewel de vader, ten wiens behoeve de opperrabbijn was tusschen beide getreden, door zijne veroordeeling geen regt op de kinderen meer bezat.

— Men heeft alhier het berigt ontvangen, dat de broeder van Orsini, onder den naam van Orioli, herwaarts wil komen en wel met geene goede bedoelingen. Aan de Belgische grenzen wordt tegenwoordig dan ook eene buitengewone waakzaamheid aan den dag gelegd, welke zeer hinderlijk is voor de reizigers, vooral indien zij eenige overeenkomst hebben met het signalement van dien persoon.

— Op den noorderspoorweg, niet verre van de Belgische grenzen, zijn twee goederen-treinen tegen elkander gestooten. Vijf wagens werden daardoor vernield. De opzigter en nog een ander ambtenaar bleven op de plaats dood, maar de machinist en de stoker werden slechts ligt gekwetst.

— De *Moniteur de la Flotte* bevestigt het vroeger verspreide gerucht, dat de opvolger van bisschop Diaz door de regering van Cochin-China vervolgd wordt en zich in de gevangenis van Hué bevindt. Het blad hoopt, dat de Fransche vloot tijdig genoeg komen zal, om den prelaat voor het lot zijner voorgangers te behoeden.

SPANJE.

De verkiezingen voor de nieuwe vertegenwoordiging zijn in de provinciën in ministeriëlen zin uitgevallen, maar in de hoofdstad is het aan de oppositie gelukt de overwinning te behalen.

— Het officiële blad van de Portugesche regering heeft thans de nota openbaar gemaakt, die door die regering aan het Fransche kabinet met betrekking tot de zaak van de *Charles-Georges* is gezonden, voorafgegaan door een overzigt van den loop der gebeurtenissen. De Portugesche regering verklaart ten stelligste dat, hoewel overtuigd van haar goed regt, zij de onmogelijkheid inziet het te handhaven en dat zij dus verpligt is aan de eischen van Frankrijk toe te geven.

Men ziet hieruit ten duidelijkste dat de Fransche dagbladen de zaak in een geheel verkeerd licht hebben geplaatst, door te melden, dat het hof van Lissabon door naauwkeurig onderzoek tot het inzien zijner dwaling was gekomen, en meer gelijkluidende redeneringen.

Uit Lissabon wordt ook nog gemeld dat er te St. Michiel, in de prov. Minho, ernstige ongeregeldheden hebben plaats gehad, alleen over de plaats waar de kermis zou worden gehouden. De tusschenkomst der troepen was noodzakelijk, die zelfs van hunne vuurwapenen moesten gebruik maken. 17 personen werden gedood en velen gekwetst, waarvan er later nog 13 overleden.

ITALIE.

Men verneemt uit eene goede bron dat de Paus besloten heeft om wijziging te brengen in de bestaande bepalingen op het doopen van Israëlitische kinderen. Deze wijzigingen zouden de strekking hebben om het gebruik van Christelijke dienstboden in Israëlitische huisgezinnen te bemoeijelijken, en om te beletten dat zoodanige dienstboden zonder noodzaak tot het doopen van Israëlitische kinderen overgaan of valschelijk voorgeven daartoe overgegaan te zijn.

— Naar men uit Rome meldt zou de Fransche generaal Goyon de mededeeling hebben gedaan, dat de keizer en de keizerin het voornemen koesteren, om de hoofdstad van den Kerkelijken Staat in het aanstaande voorjaar te bezoeken. De keizerin, die reeds voor geruimen tijd de gelofte heeft gedaan om eene bedevaart naar die stad te ondernemen, wenscht den keizer derwaarts te vergezellen. De terugkeer zal plaats hebben over Turyn, aan welk hof de vereischte mededeelingen te dien opzigte reeds zijn gedaan.

— Te Napels is er sprake van eene ministeriële verandering, waartoe de herhaalde zamenkomsten des konings met den generaal Filangieri aanleiding geeft.

PRUISSEN.

BERLIJN, 2 November.

Omtrent de ministeriële crisis verneemt men thans dat er grond is om te verwachten dat het tegenwoordig kabinet zal aanblijven. De ministers moeten aan den prins-regent een programma aangeboden hebben, eene ontwikkeling behelzende der staatkundige beginselen, welke zij, in het geval dat zij met het bestuur belast bleven, tot rigtsnoer hunner handelingen zouden nemen. De inhoud van dat programma moet in vele opzigten de goedkeuring van den prins-regent wegdragen. De tegenwoordigheid van den heer von Schleinitz en van den prins van Hohenzollern Sigmaringen, alhier geeft echter aan hen, die een vrijzinniger bewind verlangen, nog hoop op de vervulling hunner wenschen.

— De portefeuille, die door H. M. de koningin onlangs te Leipzig was vermist, is teruggevonden en bevindt zich weder in handen van H. M.

— De *Gaz. Vaud.* deelt het volgende voorval mede: Een industrieel in het district Cossonay (Waadland), echtgenoot en vader van 10 kinderen, werd eensklaps, naar men er bijvoegt, zonder eenige aanleiding, jaloersch op zijne vrouw. Op zekeren dag maakt hij gebruik van de afwezigheid der kinderen, sluit zich op met zijne vrouw, overvalt haar onverhoeds, bindt haar de handen op den rug, neemt een doornstok en mishandelt haar dermate, dat zij in onmagt neërzonk. Hiermede niet tevreden, grijpt hij haar andermaal aan, doorsteekt hare lippen boven en onder op twee plaatsen met ijzerdraad, en naait haar daarmede den mond digt; hierop verwijdert hij zich bedaard, sluit de deur van het huis, en begeeft zich voor zaken naar een op twee uren afstands gelegen dorp. Intusschen gelukte het der vrouw, met de grootste krachts-inspanning zich naar het venster voort te slepen, de grendels daarvan met hare schouders te openen, en haar bloedend gelaat den voorbijgangers te toonen. Men dringt binnen en maakt hare armen vrij; doch het ijzerdraad kon eerst na verloop van een paar uren door een geneesheer worden weggenomen. De schuldige werd dadelijk na zijne terugkomst in hechtenis genomen.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 2 November.

De echtgenoot van den Franschen gezant, den heer de Bourgueny is ten gevolge harer bevalling, overleden.

— Men berekent dat het bevaarbaar maken van de Sulina-monding van den Donau en het aanleggen van havendammen en andere werken eene uitgaaf zal vorderen van 21,240,000 fr.

TURKYE.

De gouverneur van Bosnië is naar Konstantinopel ontboden, ten einde omtrent zijn gedrag verantwoording af te leggen. Een der maatregelen door de Porte verordend, om de grieven der Christenen weg te nemen, moet hij onuitgevoerd hebben gelaten. Voorloopig is de uitoefening geschorst van het voorregt der bey's, om van den oogst der Christenen een derde gedeelte te heffen, maar de bey's handelen eenvoudig of zij van dat bevel geen kennis dragen.

— De *Caradoc*, waarmede lord Redcliffe Konstantinopel had verlaten, is nabij Smyrna gestrand; de passagiers zijn echter allen gered. Ook is in den Bosporus een vaartuig door een stoomschip in den grond gevaren, waarbij Ali Ghalib, zoon van Reschid Pacha, oud-minister van koophandel en eenige zijner bedienden zijn verdronken.

STADS-BERIGTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN, —

Gezien het adres van JOHANNES JACOBUS KNOTTER, tabaksverkooper, wonende alhier, waarbij deze vergunning vraagt tot het doen plaatsen van een *tabakseest* in het huis op de Haarlemmerstraat, geteekend Wijk VI. No. 78.

Gelet op het Koninklijk besluit van den 31sten Januarij 1824, rakende vergunningen ter oprigting van sommige Fabrijken en Trafijken.

Doen te weten, dat tot het hooren der eigenaars en bewoners van de naastbijgelegene en belendende panden, ten opzigte der informatiën *de Commodo et Incommodo*, door Burgemeester en Wethouders zal worden gevaceerd op het Raadhuis dezer Gemeente, op Maandag den 8sten November aanst., des voormiddags ten 11 ure; zullende de belanghebbenden verpligt zijn, hunne bezwaren tegen dat verzoek op dien tijd in te brengen; terwijl, bij verzuim daarvan, zij gehouden zullen worden zich tegen de inwilliging niet te hebben verzet.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
LEYDEN, 4 November 1858. J. C. BUCAILLE, Wethr. waarnd. Burgemeester.
v. PUTTKAMMER, Secretaris.

Burgerlijke Stand.

Van den 28 Oct. tot en met den 3 November 1858.

BEVALLEN: S. Briejer, geb. Augustijn, D. tweel. — F. Tegelaar, geb. Dissevelt, Z. — M. H. van Zijp, geb. de Wild, Z. — M. W. Gerritsen, geb. Brussee, Z. levenl. — S. M. Deele, geb. Brevee, Z. — H. E. van Buuren, geb Delfos, D. — H. J. Klaassen, geb. Makko, Z. — J. M. Kruyff, geb. van Parijs, D. — W. Gribling, geb. Knaap, Z. — A. Bienen, geb. Coelen, Z. — M. Jansen, geb. van der Starre, D. — J. van der Lof, geb. Kling, Z. — J. Colpa, geb. Hakkaart, D. — A. J. Reigersbergen, geb. Beekman, Z. — C. Schreuder, geb. Riebeek, Z. — J. Schoerée, geb. Greven, Z. — J. Jansen, geb. Planje, Z. — J. M. de Nys, geb. Parmentier, D. — A. G. Rousel, geb. Sleysor, Z. — W. G. Bertrand, geb. Muller, Z. — E. A. F. Lares, geb. de Jong, Z. — C. E. Kapaan, geb. Schamper, Z. — M. de Bruin, Z. — A. van der Waals, geb. Verwey, Z. — J. E. Lut, D. — C. van Bergen en Henegouwen, geb. van Loon, D. — C. G. Gybels, geb. Ploenes, Z. — W. F. Vorst, geb. Vendeloo, D. — H. Baars, geb. Bosch, Z.

GEHUWD: H. Post, Jm. en C. Snyders, Jd. — W. Molenaar, Wedr. en S. Montfoort, Wede. — P. J. Opgeenend, Jm. en C. J. Keereweer, Jd. — D. de Rek, Jm. en C. Eduard, Jd. — J. van der Steen, Jm. en M. P. Schild, Jd. — H. J. Valk, Jm. en H. J. la Rivière, Jd. — M. Lewenstein, Jm. en F. Koetser, Jd. — A. N. Staats, Jm. en M. J. Lokkers, Jd. — M. A. Kiewit, Jm. en N. C. Meerburg, Jd.

OVERLEDEN: J. C. Delfos, D., 3 w. — C. van der Waard, 54 j. — T. Jacobs, D., 2 m. — J. J. C. Gnoss, 64 j. — C. C. Noll, Z., 12 d. — J. E. Thomasse, geb. de Rozay, 87 j. — A. Stevens, 76 j. — J. van Iperen, geb. van der Nat, 62 j. — J. Briejer, D., 2 d. — J. D. W. Bohnhardt, Z., 6 m. — A. Bink, geb. Elkerbout, 37 j. — F. Gribling, 31 j. — L. Lanoi, geb. Montanje, 42 j. — S. Briejer, D., 4 d. — J. Ooikaas, D., 13 m. — B. A. Bousie, D., 3 m. — Wimpje van Hingst, 24 j. — Ma van der Schot, 52 j. — M. Selier, geb. Keereweer, 72 j. — C. G. Ramak, D., 2 j. en 9 m. — J. C. Walle, 61 j. — M. A. Bonten, Z., 5 w.

KERKNIEUWS.

DELFT, 2 November. Door den kerkeraad der Ned. herv. gemeente is uit het vroeger opgegeven 12-tal predikanten het volgende 6-tal gevormd: DD. Ternooy Apèl, te Koog a/d Zaan; Feith, te Heino; Ter Haar Bz., te Delden; Jorissen, te Kampen; ten Kate, te Middelburg; Keller van Hoorn, te Baambrugge.

ADVERTENTIEN.

25-jarige Echtvereeniging
VAN
J. H. BERCKENKAMP Dz.,
MET
H. HOEK.
KATWIJK A/D RIJN, 2 November 1858.

Getrouwd: M. LEWENSTEIN,
Opperrabbijn te *Paramaribo*,
LEIDEN, 3 November 1858. EN
F. KOETSER, te *Leiden*,
Strekkende deze tevens als kennisgeving aan Familie, Vrienden en Bekenden.

Getrouwd: M. A. KIEWIT,
EN
LEIDEN, 3 November 1858. N. C. MEERBURG.

Voorspoedig bevallen van een ZOON, HELENA VISSER, geliefde Echtgenoote van
LEYDEN, 3 November 1858. J. D. BLANKEN.
Eenige kennisgeving.

Bevallen van eene DOCHTER, C. KIKKERT, Huisvrouw van
LEYDEN, 3 November 1858. ADs. VERHOOG.

Op den 30sten October ontsliep kalm en zacht onze hartelijk geliefde Moeder en Behuwd-Moeder, Vrouwe HILLEGONDA RACHEL GANDERHEYDEN, Weduwe van Wijlen Ds. W. LEEMANS.

C. LEEMANS,
C. M. LEEMANS — DE VRIES,
Huize OOSTERGEEST onder Warmond. P. A. LEEMANS,
J. A. A. LEEMANS,
A. M. LEEMANS — BIK.
M. E. LEEMANS.

Algemeene en bijzondere kennisgeving.

Aan hen, die uit ambtspligt of bijvaardigheid, en onder deze laatsten inzonderheid aan de Heeren Studenten, wier ijver zoo veel heeft bijgedragen om den brand, die mij zoo noodlottig had kunnen zijn, in zijne vaart te beteugelen, betuig ik door deze mijn' opregten dank.

F. HALDERIET.

De Ondergeteekende de Apotheek en Droogist-Affaire van zijnen overleden Zoon gekwiteerd hebbende, bedankt zijne geëerde Begunstigers voor het hem geschonken vertrouwen.

LEIDEN, 1 November 1858. A. P. VAN DISHOECK.

Het KERKBESTUUR DER NEDERLANDSCHE ISRAEL. GEMEENTE alhier, zich te laat herinnerd hebbende, dat het in zijn verslag ter gelegenheid van de inwijding der Kerk op Vrijdag ll., geene melding heeft gemaakt van de belanglooze medewerking van eenige HH. Dilettanten der Toonkunst, neemt deze gelegenheid te baat, om openlijk zijnen hartelijken dank te betuigen aan den Wel-Edelen Heer WETRENS en de overige HH. Dilettanten, voor de belanglooze medewerking, die zij hebben verleend, ter opluistering der inwijding.

Het Israël. Kerkbestuur,
S. DE LEEUW,
L. VAN RAALTE,
S. HARTOG.

Indien iemand nog iets te vorderen mogt hebben van den Ondergeteekende, wordt hij verzocht daarvan ten spoedigste opgave te doen aan het adres van den Heer DE GRIJS, op de Botermarkt hier ter stede.

W. A. P. VERKERK PISTORIUS.

Allen die iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan den boedel van CORNELIS VAN DER WAARD, in leven *Vleeschhouwer*, gewoond hebbende en overleden te *Leyden*, worden verzocht daarvan vóór den 20sten November 1858 opgave of betaling te doen ten Kantore van den Notaris A. VAN LEEUWEN, te *Leyden*.

HOOGHEEMRAADSCHAP VAN RIJNLAND.

DIJKGRAAF EN HOOGHEEMRADEN VAN RIJNLAND brengen bij deze ter kennisse van belanghebbenden:

1°. dat de begrooting voor het dienstjaar 1859, met de daarbij behoorende memorie van toelichting, van 5 tot 19 November aanstaande, van des morgens *tien* tot des namiddags *twee* ure, op de Secretarie van het Hoogheemraadschap ter inzage ligt van het algemeen, en aldaar verkrijgbaar is gesteld tegen betaling van 65 Cents voor elk exemplaar;

2°. dat de ingelanden, volgens artikel 165 van het Reglement van 6 Julij 1857 (Staatsblad N°. 90) hunne bezwaren tegen deze begrooting binnen 8 dagen nadat die ter visie heeft gelegen, en dus voor 26 November, aan de vereenigde Vergadering moeten inzenden;

3°. dat de vereenigde Vergadering op Dingsdag den 30sten November, des morgens ten *elf* ure, in eene openbare zitting zal overgaan tot behandeling van de boven bedoelde begrooting.

Dijkgraaf en Hoogheemraden van Rijnland,
LEIDEN, 1 November 1858. H. C. J. HOOG, Dijkgraaf,
J. T. BUYS, Secretaris.

De Ondergeteekende, LUKAS VERKOREN, door den Gemeenteraad van *'s Gravenhage* benoemd tot **Marktschipper van 's Gravenhage** op *Leiden*, ter vervulling der vacature, ontstaan door het overlijden van H. ROMBOUTS, neemt door deze beleefdelijk de vrijheid zich in het goedgunstig aandenken zijner geëerde Begunstigers aan te bevelen; zullende hij niets onbeproefd laten, het reeds sinds jaren in hem gestelde vertrouwen, zich al meer en meer waardig te maken.

LEIDEN, 1 November 1858. L. VERKOREN.

VERKOOPING IN DE STADS-BANK VAN LEENING TE LEYDEN, op Dingsdag den 9den November 1858, des Voormiddags ten 10 ure, van **Verstane Panden**, zoo van Juweelen, Goud, Zilver en Horologiën, als van Wollen, Linnen en anderen, zoo gemaakte als **ongemaakte Goederen**, beleend in de maand Julij 1857.

Zijnde daags vóór den Verkoopdag, des Voormiddags van 10 tot des Namiddags ten 2 ure, voor een ieder te zien.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE LEYDEN zijn van meening, in het bijzijn der Commissie van Fabricage, in het openbaar

TE VERPACHTEN:

1°. *De voordeelen van de ontvangst der Tolgelden aan het Tolhek op de Haarlemmer Trekvaart aan de Rijnsburger Vliet, voor den tijd van vijf jaren, aanvangende den 1sten Januarij 1859.*

TE VERHUREN;

2°. *Het bewonen van de huizing buiten de Mare Poort, met de Stal, de Schuur en verder aanhoren, voor den tijd van tien jaren, aanvangende 1 Mei 1859.*

3°. *Het Gras gewas van het Raamland aan den Singel buiten de Mare Poort voor den tijd van tien jaren, aanvangende den 1sten Januarij* 1859.

En zulks op het Raadhuis binnen de gemelde Gemeente, op *Maandag den 15den November* 1858, des middags ten 12 ure.

Zullende de voorwaarden van heden af dagelijks (uitgezonderd de Zondagen) ter lezing liggen ter Secretarie dezer Gemeente van 's voormiddags *tien* tot 's namiddags *twee* ure, en aan de Stads Timmerwerf van 's voormiddags *tien* tot 's namiddags *vier* ure, terwijl door den Stads-Architect de verlangde aanwijzingen zullen worden gegeven.

Men is van meening, ingevolge bekomen autorisatie van de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, op Donderdag den 11den November 1858, des voormiddags ten 9 ure, ten huize van A. VAN DEN EYKEL, in de Herberg *de Witte Zwaan*, te *Rijnsburg*, ten overstaan van den te *Warmond* residerenden Notaris J. DE CRANE, in het openbaar te doen veilen en verkoopen de volgende onroerende Goederen, als:

Onder de gemeente Rijnsburg.

Eene hechte en sterke BOUWMANSWONING, ERVE EN TUIN, benevens diverse partijen extra best TUIN- EN BOUWLAND, te zamen groot 8 bunders, 99 roeden, 77 ellen, bekend bij het Kadaster onder Sectie A. N°s. 2, 41, 100a en 124 en Sectie B. N°s. 68, 103, 173, 320, 461, 464 en 867.

De onverdeelde helft in drie partijen dito BOUWLAND, te zamen groot 1 bunder, 73 roeden en 90 ellen, bekend als voren onder Sectie B. N°s. 176, 177 en 178.

Onder de gemeente Oegstgeest.

Drie partijen dito BOUWLAND, te zamen groot 1 bunder, 57 roeden, 40 ellen, bekend als voren onder Sectie A. N°s. 258 en Sectie B. N°s. 112 en 605.

De onverdeelde helft in 1 bunder dito BOUWLAND, bekend als voren onder Sectie B. N°. 165, twee partijen wel toegemaakt WEILAND, gelegen in den Morsebelpolder, te zamen groot 2 bunders, 92 roeden en 70 ellen, bekend als voren onder Sectie A. N°s. 109 en 118.

En onder de gemeente Voorhout.

Eene partij dito WEILAND, gelegen in den Elsgeesterpolder, groot 1 bunder, 76 roeden, 70 ellen, bekend als voren onder Sectie B. N°. 107bis.

En zulks in 27 perceelen breeder bij billetten omschreven.

Nadere onderrigting is te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris DE CRANE, alwaar in tijds de bewijzen van eigendom en de voorwaarden dezer verkooping ter lezing zullen liggen.

Wie in de beide eerste afleveringen van DE BREUK & SMITS' *Algemeen Adresboek van de Stad Leyden* eenige misslagen of leemten mogt hebben ontdekt, welke in de lijst van *vermeerderingen, veranderingen en verbeteringen* kunnen aangewezen worden, gelieve daarvan schriftelijke opgave te doen ter Drukkerij van het Adresboek vóór den 7 November 1858. De derde of laatste aflevering zal weinige dagen daarna het licht zien, terwijl de Uitgevers zich eene *prijsverhooging buiten inteekening* voorbehouden.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG 3 November.

			Laagst koers	Hoogst koers	Gebleven.
NEDERLAND Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{13}{16}$	$64\frac{1}{4}$	$64\frac{1}{4}$
Dito Certificaten	" 3	"	$75\frac{3}{4}$	$75\frac{13}{16}$	—
Dito dito	" 4	"	$98\frac{1}{8}$	$98\frac{3}{16}$	$98\frac{3}{16}$
Amortisatie Syndicaat	" $3\frac{1}{2}$	"	$91\frac{7}{8}$	92	—
Handelmaatschappij	" $4\frac{1}{2}$	"	142	$142\frac{1}{8}$	$142\frac{1}{8}$
O. I. Leening	" 4	"	—	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	" $4\frac{1}{2}$	"	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	" $4\frac{1}{2}$	"	$101\frac{1}{8}$	—	—
BELGIE,	" $2\frac{1}{2}$	"	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	" $2\frac{1}{2}$	"	—	—	—
Dito dito	" $4\frac{1}{2}$	"	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	" 3	"	—	—	—
Dito dito	" $4\frac{1}{2}$	"	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	" $1\frac{1}{2}$	"	$29\frac{15}{16}$	30	30
Dito Obligatiën	" 3	"	$45\frac{7}{16}$	$45\frac{5}{8}$	—
Dito Binnenl. à 6 m.	" 3	"	$40\frac{15}{16}$	$41\frac{1}{16}$	$41\frac{1}{16}$
Bewijzen Coupons			—	—	—
PORTUGAL, te Londen	" 3	"	46	$46\frac{1}{16}$	$46\frac{1}{16}$
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	" 5	"	$105\frac{1}{4}$	$105\frac{5}{8}$	$105\frac{5}{8}$
Dito dito 1828 en 1829	" 5	"	$103\frac{3}{8}$	—	—
Certif. bij dito 1831 en 1833	" 5	"	$90\frac{3}{4}$	$91\frac{1}{8}$	—
Dito 1840	" 4	"	$85\frac{1}{4}$	$85\frac{1}{2}$	$85\frac{3}{4}$
Dito bij STIEGLITZ & C°.	" 4	"	$85\frac{1}{8}$	$85\frac{1}{4}$	—
Dito dito Nieuwe	" 4	"	—	—	—
Inschrijving in Assign.	" 6	"	—	—	—
Certificaten van dito	" 6	"	$65\frac{11}{16}$	$65\frac{3}{4}$	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500	f	—	—	—
Dito Obligatiën	" 4	pCt.	$81\frac{5}{16}$	—	—
PRUISSEN, Obl. te Londen	à $4\frac{1}{2}$	"	—	—	—
OOSTENRIJK, W. B bij Goll.	" 5	"	$80\frac{1}{4}$	—	—
Dito	" 4	"	—	—	—
Dito Metall.	" 5	"	$77\frac{3}{4}$	$77\frac{15}{16}$	$77\frac{15}{16}$
Dito Nieuwe	" 5	"	87	$87\frac{1}{8}$	$87\frac{7}{8}$
Dito 1847	" $2\frac{1}{2}$	"	$39\frac{11}{16}$	$39\frac{5}{8}$	$39\frac{9}{16}$
BRAZILIE, 1824 100 £	" 5	"	100	—	—
SARDINIE,	" 5	"	—	—	—
PERU, Geldleening 1854	" $4\frac{1}{2}$	"	—	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu	" $4\frac{1}{2}$	"	—	—	—
GRENADA, Obligatiën	" $3\frac{1}{2}$	"	$18\frac{3}{4}$	—	—
MEXICO, Obligatiën 1851	" 3	"	$18\frac{1}{4}$	—	—
N.-AMERIKA, Bankactiën			—	—	—

Grieken $3\frac{15}{16}$.

Koers van het Geld: Beleening $3\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie $3\frac{1}{2}$ pCt. Wissel-Disconto $3\frac{1}{2}$.

De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is f 9.70 à 9.80.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.